

GIARDIA OCH TRITRICHOMOMAS FOETUS

Föreläsare Anja Kanold, leg. vet. Bagarmossens djursjukhus, Stockholm

Anja Kanold

Tritrichomomas foetus

Tritrichomomas foetus (TF) är från början en mikroorganism hos nötkreatur. Det första fyndet gjordes i USA på katt år 1996. Det beräknas att ca 30 % av katter har denna parasit. Den är vanligast bland katthemskatter och raskatter, d.v.s där flera katter lever på begränsad yta. En tumregel är att man inte skall ha kattgrupper på fler än 5 katter. Helst skall man också behålla sina äldre kastrater då de stabiliserar kattgruppen och är mindre känsliga för TF.

Symptom

- Ibland inga alls, katten tar upp näring och problem i grovtarmen ger inte symptom som syns på hull och päls.
- Mycket illaluktande diarré, slemmig, ljusbrun, ibland blodig.
- Katten läcker avföring.

Smittvägar

- Smittar via kattlådan. Fekal/Oral smitta.
- Kattungar smittas via mamma katt.
- Katter som tvättar varandra.
- TF kan leva flera dagar i våt avföring, men parasiten är mycket temperaturkänslig. TF trivs i varma, fuktiga och syrefattiga miljöer.
- Obehandlad diarré brukar avta efter ca två år. Även om katten gör sig av med parasiten själv eller via medicinering tror man att katten är livslång bärare och symptomen kan alltså bryta ut igen vid stress.
- Man bör behandla inte bara med tanke på kattens hälsa utan också för hemmets trevnad då katten är avföringsinkontinent.
- Parasiten överförs normalt inte från djur till människa. Enstaka fall har förekommit hos personer med kraftigt nedsatt immunförsvar.

- En uppfödare kan föra smittan vidare om de själva inte behandlar.

Smittorisker

- Inköp av ny katt.
- Importerad katt (dock är inga länder bättre eller sämre ur TF synpunkt)
- Parning med katt utanför katteriet. Ett tips är att när hane och hona är tillsammans tar man bort kattlådan, när de är separerade sätter man in respektive kattlåda igen, så de har varsin.
- Stora kattgrupper med hög omsättning på katter.
- Utställning, via stress och vippor.
- Dålig lådhygien, smutsiga klösmöbler.

Diagnos

Direktutstryk för mikroskopisk analys är billigast, men inte säkert för att ställa diagnos. Det är ju inte säkert att någon parasit kommit med just på det provet. Odling fungerar inte på TF. PCR-test (DNA-teknik) är säkrast men också dyrast. SVA tar ca 700-800 kr.

Man kan göra en diarréprofil via *Vetmed Lab* i Tyskland. I den testen ingår då TF, Coronavirus, Giardia, Parvovirus och Clostridier. Tyvärr kan man som privatperson inte skicka prov till *Vetmed* utan det måste gå via veterinär. (I dagsläget kostar ett sådant test ca 1200-1300 kr). Inga av testerna är 100% säkra.

Avföringsprov tas från lådan, med så lite sand som möjligt och man skall ta från de lösaste delarna. Man kan som sagt göra direktutstryk hos veterinär och då gör man en rektal svabb. Det räcker att man kommer åt tarmslemhinnan, det är ofta rikligt med organismer där.

Vid ett positivt svar är katten givetvis smittad. Man kan också få ett negativt svar då katten förhoppningsvis inte är smittad, men man bör upprepa test upp till fyra gånger för att vara säker på resultatet. Man skall omtesta en negativ katt som fortsätter ha diarré.

Behandling

Många veterinärer börjar med att ordinera Flagyl (antibiotika) innan TF är konstaterad. Testa inte katten förrän två veckor har gått efter avslutad behandling av Flagyl, det leder till ett falskt negativt resultat. Testa katter med symptom, medicinera alla katter samt isolera de smittade katterna från de andra.

Man behandlar endast en konstaterad infektion och behandlar gärna samtliga katter i katteriet. Det finns ännu så länge bara en medicin man kan behandla med, Ronidazole, ett antibiotikaliknande preparat. Man ger preparatet 1 gång om dagen under två veckors tid.

Preparatet är ett pulver man ger till katten. Det finns tyvärr inte i tablettform och det är dyrt. Fler problem med preparatet är att det dels smakar väldigt illa samt att det är licensbelagt, vilket innebär att man måste ha en licens per katt. Det tar tyvärr också flera veckor för veterinärerna att importera det.

Ett annat problem är att preparatet är skadligt och kan b.l.a. ge neorologiska störningar hos både människa och djur, ev. kan det också vara cancerogent. Man måste alltid använda handskar vid hantering av preparatet. Djurapoteket i Eskilstuna brukar kunna hjälpa till med detta för en slant. Man skall inte ge preparatet till dräktiga eller digivande honor och ej till kattungar under 12 veckor. Har man TF bland kattungarna måste man alltså behålla kattungarna och påbörja behandling efter att de blivit 12 veckor. Har man en dräktig hona smittad med TF så hon separeras från den övriga kattgruppen. När kattungarna börjar gå på lådan själva separerar man så att kattungarna har sin låda och mamma katt har sin. Detta kan man göra t.e.x. genom att sätta kattmammans låda på ett högre placerat ställe. Kattungarna kan ha sin låda i en kartong med ett lagom stort hål för kattungarna, men så att inte mamma katt kommer in.

Tvätta honan efter att hon varit på lådan för att undvika avföringsrester i pälsen. Detta är extra viktigt på långhårskatter! Har man smitta hemma skall eventuella kattungar bo kvar för att inte föra smittan vidare.

Det finns en arbetsgrupp som jobbar specifikt med TF: SVA, veterinärer, några uppfödare (b.l.a ”vår” Ulrika Olsson, S* Ylletrollets). Vad Anja Kanold hoppas på är att SVA skall kunna hjälpa till att lätta upp regler och hantering av licenspreparatet då SVA är en statlig myndighet och har mer att säga till om än veterinärorganisationerna. Ett varningens finger - beställ aldrig detta preparat via nätet, det finns verkninglösa ”kopior”.

Miljösanering

TF lever knappt mer än en timme utanför katten. Se till att ha rena och torra ytor. Textilier kan man t ex stoppa i frysen eftersom TF är temperaturkänsliga. Eller tvätta varmt i minst 60 grader.

”Karantän”

När man tar in en ny katt skall den vara i karantän i minst tre veckor innan man släpper ihop den med katteriets andra katter. Byt kläder mellan kattgrupperna. Börja alltid lädrensning och andra dagliga rutiner hos de friska katterna och avsluta med de sjuka katterna.

Återfall

Återfall kan komma upp till 20 veckor efter avslutad behandling. Ge ett dietfoder speciellt framtaget för katter med irriterad tarm, så tarmen får lugna ner sig. Kör en påse och fasa sedan ut specialfodret och fasa in det gamla vanliga fodret igen. Testa om igen minst 2 ggr, gärna 4 gånger för att få en säker diagnos. Låt det gå ca två veckor mellan varje test. Ta en paus i uppfödningen, gärna upp till ett år. Har man pågående diarré skall man inte ha kattungar.

För mer information, se

<http://www.sva.se/sv/Djurhalsa1/Katt/Parasiter/Tritrichomonas/>

<http://www.fabcats.org/breeders/infosheets/tritrichomonas.html>

Red. tillägg: Inkubationstiden har rapporterats vara fyra till 14 dagar från det att friska katter exponeras för parasiten.

Giardia

Giardia är mer vanligt på hund än katt. Giardia förekommer ibland samtidigt som Tritrichomonas foetus. Även giardia är en encellig parasit som skadar tarmslemhinnan. Den avger cystor med sin avföring.

Giardia är mycket resistent mot desinfektionsmedel och är därför mycket svår att bli av med.

Giardia kan smitta mellan människa och djur. Den är dessutom vattenburen och detta gör att de som har egen brunn måste testa sitt vatten. Giardia drabbar ofta yngre individer.

Symptom

- Katten tappar i vikt.
- Intermittent diarré som är senapsgul till färgen.
- Symptomen kan öka vid t.e.x. stress och foderbyte.

Behandling

Veterinärerna ordinerar Flagyl eller Axilur 5-15 dagars kur. Avföringsprov kan göras som s.k. snabbtest på de större djursjukhusen och man får oftast svar samma dag. Man kan också göra PCR-test även här. Man testar sedan om katten 14 dagar efter avslutad behandling.

Man kan också som privatperson göra ”Kolla masken”, ett test som finns att köpa på apoteket och ange att man vill testa för giardia.

Miljösanering

Eftersom giardia inte är känsligt på samma sätt som TF så är saneringen mycket mer omfattande.

Ångtvätta eller tvätta i minst 60 grader, alla textilier, sängar och annat som man inte kan kasta. Torka ut rummen med värmefläkt. Ställ ut saker om det är riktigt kallt under vintertid.

Summa summarum

TF är lättare att sanera, men svårare, dyrare och krångligare att behandla. Giardia är som sagt lättare att behandla, men mycket besvärligare att sanera.

Drabbas du av någon av dessa otrevliga sjukdomar, tala om det, du är aldrig ensam. Många drabbas förr eller senare.

Källa: http://www.sva.se/upload/Redesign2011/Pdf/Djurh%C3%A4lsa/Katt/Tritrichomonas_SvVet-Tidn_13_2010.pdf